

ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ТА СУДУ У РАЗІ ВЧИНЕННЯ СЕКСУАЛЬНОГО ДОМАГАННЯ (ЗА СТАТТЕЮ 173-7 КУПАП) ЯК СКЛАДОВІ ЧАСТИНИ БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Пісоцька К. О., Репан М. І.

ВСТУП

За даними міжнародних організацій, сексуальне домагання є поширеним явищем у багатьох країнах. Наприклад, дослідження ООН показують, що близько 35% жінок у світі хоча б раз у житті зазнавали фізичного або сексуального насильства. У деяких країнах цей показник може бути ще вищим через культурні особливості та недостатню правову захищеність жертв. Поширеність сексуального насильства часто «підтримується» суспільними нормами, які виправдовують агресорів та звинувачують жертв через певні причини: стереотипи у суспільстві, воєнні дії, релігія тощо.

У багатьох випадках сексуальні домагання мають латентний характер: жінки та чоловіки, які зазнали домагань, не повідомляють про це через страх осуду або недовіру до правоохоронних органів. Сьогодні сексуальні домагання найчастіше відбуваються на роботі та в публічних місцях.

Так, загалом 30% опитаних зазнавали сексуальних домагань в публічних місцях, при чому з більшістю з тих, хто з цим стикалися, це траплялося 2 рази і більше. Саме жінки частіше зазнавали сексуальних домагань у публічних місцях – 42% жінок і 15% зазначили про такий досвід¹.

На сьогодні в Україні статистичних даних, щодо кількості звернень за сексуальне домагання (в контексті адміністративної відповідальності) відсутнє, адже відповідні зміни були внесені в 2024 році, так як Україна підписала міжнародний документ – Стамбульську конвенцію.

Наслідком ратифікації Стамбульської конвенції стало прийняття Закону України № 3733-IX від 22.05.2024 «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення та інших

¹ Опитування щодо ставлення громадян до гендерно зумовленого, домашнього насильства та до сексуальних домагань в публічних місцях. (Підготовлено Info Sapiens для UNFPA) URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/rezultaty_opytuvannya_shchodo_stavlennya_gromadyan_do_seksualnyh_domagan.pdf

законів України у зв'язку з ратифікацією Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами». Варто зазначити, що окрім Стамбульської конвенції, за предметом правового регулювання прийнятий Закон охоплює зобов'язання і в рамках інших міжнародних договорів, зокрема таких: 1) Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію); 2) Конвенції Організації Об'єднаних Націй про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (далі – Конвенція); 3) Конвенції Ради Європи про захист прав людини і основоположних свобод.²

1. Алгоритм дій поліцейських при надходженні повідомлень щодо сексуального домагання

Ключовими принципами реагування та прийняття заяв (повідомлень) про сексуальні домагання є негайність, конфіденційність, неупередженість. На сьогодні, згідно чинного законодавства приймаються усні заяви (повідомлення), письмові заяви, телефоном «102», у вигляді смс-повідомлень, електронною поштою, з мобільних додатків, з інших технічних засобів електронних комунікацій тощо. Водночас важливим є дотримання ключових принципів реагування.

Так принцип негайності означає, що повідомлення про сексуальні домагання повинні розглядатися без зволікань. Чим швидше розпочнеться розгляд, тим ефективніше можна вжити заходів для захисту постраждалої особи, запобігти подальшим порушенням та забезпечити збереження доказів. Негайне реагування також сприяє зменшенню психологічного навантаження на потерпілу особу.

Принцип конфіденційності є одним із найважливіших, адже надзвичайно важливо гарантувати, що інформація про заяву залишається захищеною і доступною лише уповноваженим особам. Це допомагає уникнути стигматизації, можливого тиску або помсти з боку кривдника чи суспільства. Конфіденційність також дає потерпілій особі впевненість у тому, що її історія буде розглянута з повагою та обережністю.

Принцип неупередженості також є важливим, адже розгляд заяви має бути об'єктивним, без будь-яких упереджень чи дискримінації щодо потерпілої особи чи обвинуваченого. Неупереджений підхід

² Каріна Пісоцька. Приведення норм національного законодавства у відповідність до положень Стамбульської конвенції: зміни до законодавства, перші судові рішення та проблемні аспекти. *Національні інтереси України*. № 3(8) (2025). С. 748–757 DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3\(8\)-748-757](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-748-757)

гарантує справедливість, зважений аналіз фактів та вжиття відповідних заходів згідно із законом. Важливо, щоб особи, які розглядають скаргу, не мали конфлікту інтересів і діяли виключно на основі доказів та нормативних норм

Варто зазначити, що реагування на заяви (повідомлення) про сексуальні домагання здійснюється в порядку та згідно інструкції з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України, затвердженою наказом МВС від 27.04.2020 № 357. Відповідно до вищезазначеного наказу реагування на виклик може здійснюватися нарядами патрульної поліції, груп реагування патрульної поліції, інших нарядів поліції, залучених до реагування.

Одним із важливих етапів ефективного реагування на випадки сексуального домагання є збір доказів. Доказування – це збирання та подання для аналізу суду певної інформації про події, дії або стан (юридичні обставини), що надають суб'єкти адміністративного судочинства, чи витребування адміністративним судом такої інформації за клопотанням осіб, що беруть участь у справі, чи за власною ініціативою суду для її дослідження та оцінки³.

Доказування сексуального домагання включає в себе наступні етапи:

- пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, а також потерпілих, свідків;
- скріншоти (знімки екрану) електронного листування за допомогою месенджерів («Skype», «Telegram», «Viber», «WhatsApp» тощо), електронної пошти, смс-повідомлень, чатів, публікацій та коментарів у соціальних мережах,
- фотографії, що містять елементи сексуальних домагань, надіслані з використанням електронних комунікацій,
- аудіозаписи розмов, що можуть містити відомості про сексуальні домагання, вчинені вербально;
- документи, які можуть свідчити про заподіяну шкоду потерпілому (медичні довідки, висновки психологів про емоційний стан потерпілого внаслідок сексуальних домагань);
- копії заяв та скарг потерпілого щодо вчинення сексуальних домагань, адресованих роботодавцю, адміністрації навчального закладу, поліції тощо.

³ Колпаков В. К., Гордєєв В. В. Докази та доказування в адміністративному судочинстві : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 128 с.

Варто акцентувати, що під час збору доказів пояснення потерпілого є основним джерелом інформації про вчинення сексуальних домагань. Опитування потерпілого включає в себе такі стадії: встановлення обставини правопорушення; оцінювання емоційного та психологічного стану потерпілого; підтвердження або спростування пояснення інших учасників справи, включаючи свідків та правопорушника; збір фактів що підтверджують умисність таких дій.

Встановлення обставин правопорушення під час опитування правопорушника включає питання формату «коли? де? факт згоди/ незгоди на листування/розмову» згідно диспозиції статті 173-7 КУпАП.

Так, в постанові від 09 січня 2025 року судового провадження №3/592/221/25 зазначено, що згідно протоколу про адміністративне правопорушення Управління патрульної поліції в Сумській області Департаменту патрульної поліції серії ВАД № 137107 від 20.12.2024 р. ОСОБА_1 притягується до адміністративної відповідальності за ч. 1 ст. 173-7 КУпАП за те, що в період часу починаючи з 01.12.2024 р. ОСОБА_1 перебуваючи за місцем мешкання, а саме в АДРЕСА_2, умисно вчинив проти ОСОБА_2 образливі, принизливі дії сексуального характеру, а саме надсилав через мобільний додаток «Telegram» повідомлення сексуального підтексту. У судовому засіданні ОСОБА_1 вину у вчиненому адміністративному правопорушенні не визнав, зазначив, що знайомі з ОСОБА_2 давно, відносно неї він проявляє симпатію та почуття, мав намір створити відносини в парі, проте жодних умисних проти бажання ОСОБА_2 образливих, принизливих дій сексуального характеру не вчиняв. Після того, як приїхала поліція, яку викликала ОСОБА_2, його ніхто не допитував, не з'ясовував що стало підставою для виклику поліції, інспекторами поліції не оглядався його телефон на предмет наявності у переписці з ОСОБА_2 на її адресу будь-яких висловлювань сексуального характеру, які б принижували її гідність. Інспекторами поліції в обґрунтування наявності підстав для притягнення ОСОБА_1 до адміністративної відповідальності, передбаченої ч. 1 ст. 173-7 КУпАП долучено до матеріалів справи скріншоти з діалогом переписки ОСОБА_1 та ОСОБА_2 в мобільному додатку «Telegram». З вказаних скріншотів вбачається, що спілкування у мобільному додатку «Telegram» шляхом переписки між ОСОБА_1 та ОСОБА_2 та відправлення голосових повідомлень один одному здійснювалося за взаємною згодою. Вказані обставини не заперечували ОСОБА_1 та ОСОБА_2 у судовому засіданні. Суд, дослідивши долучені до матеріалів справи скріншоти діалогу з мобільного додатку «Telegram» у сукупності з іншими доказами, які були досліджені судом в ході розгляду справи та яким

була надана правова оцінка, приходиться до переконання, що зміст конкретних фраз, лексики та характеру використання мовних засобів, які ОСОБА_1 застосовує у переписці з ОСОБА_2 не дають підстав вважати, що його дії слід кваліфікувати як сексуальне домагання, тобто умисне вчинення проти бажання особи образливих, принизливих дій сексуального характеру виражене у вербальній формі, що безпідставно викликає у ОСОБА_2 побоювання за свою безпеку⁴.

Можемо виділити основне з вищезазначеного судового рішення те, що особу не можливо притягнути до адміністративної відповідальності за сексуальне домагання, якщо спілкування та відправлення повідомлень сексуального характеру один одному здійснюється за взаємною згодою.

Тому під час опитування особи заявника акцентуємо на таких кваліфікуючих ознаках як вираження незгоди проти дій особи, які потерпіла особа може відчувати/інтерпретувати як образливі сексуальні домагання.

Водночас, говорячи про природу сексуальних домагань, варто брати до уваги, що сексуальне домагання, як і загалом сексуальне насильство, тісно пов'язане зі сталими культурними міфами та гендерними стереотипами, і витоки його криються у відносинах нерівності, у домінуванні чоловіків та підпорядкованості жінок. У певному сенсі суспільство – через культ чоловічої влади, агресивності, сексуальної активності – формує з чоловіків потенційних насильників, які прагнуть контролювати й використовувати жіночу сексуальність. Чоловік, що сприймає жінку лише як сексуальний об'єкт, впевнений, що жінці приємна така поведінка, а заперечує вона лише для годиться. Сексуальне домагання в очах такого чоловіка виглядає як залицяння чи флірт. Так само налаштована і громадська думка, і це нерідко призводить до нерозуміння стану постраждалої, а часто й до перекладення на неї відповідальності за домагання⁵.

Тому важливим аспектом під час збирання доказів сексуального домагання є фіксування у формі яких дій (вербальних чи невербальних) та за допомогою яких електронних комунікацій було здійснено правопорушення (наприклад, телефонна розмова, електронне повідомлення тощо).

⁴ Постанова Ковпаківського районного суду м. Суми від 09 січня 2025 року Номер судового провадження: 3/592/221/25 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124300154>

⁵ Сексуальні домагання на робочому місці – що говорить закон. Інформаційний портал – повага (кампанія проти сексизму). <https://povaha.org.ua/seksualni-domahannya-na-robochomu-mistsi-scho-hovoryt-zakon/>

Сексуальні домагання на робочому місці характеризуються латентністю та є проблемою, яка може мати глибокі наслідки для потерпілих, колективу та загальної продуктивності організації. Вони можуть проявлятися у фізичній, вербальній або невербальній формі, включаючи непристойні коментарі, нав'язливі компліменти, небажані дотики чи навіть примус до сексуальних стосунків. Жертви часто стикаються зі страхом перед цькуванням, осудом або недовірою з боку колег, що призводить до мовчання і подальшого психологічного тиску. Тому важливим є зафіксувати вплив домагань на потерпілого (емоційний стан, вплив на життя, відчуття загрози, потреба у допомозі – медична, психологічна, правнича, підтримка спеціалізованих служб).

Якщо сексуальні домагання відбувались на робочому місці або між керівником та підлеглим, то під час збору доказів поліцейському варто акцентувати на частоту, систематичність, регулярність, періодичність тощо. Опитування потерпілого включає також деталізацію таких вербальних дій:

- конкретні слова, фрази або звуки сексуального характеру;
- пропозиції сексуального характеру: прямі чи непрямі;
- коментарі (образливі чи принизливі висловлювання, сексуальні натяки щодо зовнішності чи поведінки).

Щодо деталізації невербальних дій, то сюди можемо зазначити дії сексуального характеру (міміка, погляди, жести, дотики тощо), демонстрація фото, відео чи інших матеріалів сексуального характеру, якщо ж правопорушення здійснювалось з використанням електронних комунікацій, то важливо фіксувати електронні повідомлення (зміст і контекст), соціальні мережі (публікації, коментарі). Під час складання протоколу за статтею 173-7 КУпАП також важливо зазначати ступінь знайомства, характер взаємин якщо такі наявні.

Покази свідків є цінним доказом, оскільки сприяють об'єктивному розслідуванню події, дозволяють перевірити свідчення потерпілого та встановити мотиви правопорушення, а також обставини, що йому сприяли. Під час опитування свідків важливо встановити такі аспекти: чи був свідок присутній під час події; якщо так, коли і де це відбулося; чи бачив взаємодію правопорушника з потерпілим; які саме дії спостерігав свідок; чи чув свідок коментарі сексуального характеру, а якщо так, що саме було сказано; реакція потерпілого – емоція, поведінка тощо; чи спостерігав свідок невербальні дії сексуального характеру (наприклад, міміка, жести, дотики, тощо); реакція потерпілого; чи відомо про електронні повідомлення сексуального характеру; чи бачив свідок зміст таких повідомлень; чи були інші свідки та хто саме; інші важливі деталі; особиста реакція свідка

на побачене / почуте; чи повідомляв про подію комусь; інші додаткові докази (з'ясувати його версію події).

Опитування особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, є важливим з кількох причин:

1. Встановлення обставин справи, адже опитування дозволяє з'ясувати обставини події з точки зору правопорушника. Це дає можливість отримати більш повну картину події, включаючи мотиви, наміри та об'єктивні умови.

2. Забезпечення права на захист. Опитування є реалізацією права особи, що ймовірно вчинила правопорушення, на захист, передбачений Конституцією України та Кодексом України про адміністративні правопорушення. Правопорушник має можливість надати свої пояснення, висловити свою позицію та представити докази на свій захист.

3. Перевірка версії події. Пояснення правопорушника дозволяють перевірити інші наявні докази, включаючи свідчення потерпілого, свідків, речові докази та документи. Це сприяє більш об'єктивному та всебічному розслідуванню справи.

4. Визначення ступеня вини. Опитування дозволяє встановити, чи усвідомлювала особа протиправний характер своїх дій, чи мала можливість уникнути правопорушення, чи діяла під тиском обставин. Це впливає на визначення ступеня вини та призначення справедливого покарання.

5. Пом'якшуючі та обтяжуючі обставини. В ході опитування можуть бути виявлені обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність. До пом'якшуючих обставин можуть належати щире каяття, добровільне відшкодування збитків, вчинення правопорушення під впливом сильного душевного хвилювання. До обтяжуючих обставин можуть належати повторне вчинення правопорушення, вчинення правопорушення у стані алкогольного сп'яніння.

6. Прийняття обґрунтованого рішення. Отримані в ході опитування відомості дозволяють уповноваженій особі прийняти обґрунтоване та справедливе рішення у справі про адміністративне правопорушення, враховуючи всі обставини справи та позицію правопорушника.

Таким чином, опитування особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, є важливою складовою адміністративного провадження, що сприяє встановленню об'єктивної істини, забезпеченню права на захист, прийняттю обґрунтованого рішення та запобіганню повторних правопорушень.

Пояснення правопорушника повинно включати:

- встановити мотиви та обставини події;
- оцінити можливі причини такої поведінки (умисел та мотив);

- з'ясування обставини події, взаємин з потерпілим та природа взаємин із потерпілим до події, наявність конфліктів чи суперечок;
- обговорення тем сексуального характеру до інциденту;
- усвідомлював/не усвідомлював можливу шкоду для потерпілої особи;
- реакція на прохання припинити дії (якщо такі були);
- поведінка порушника після інциденту;

Одним із найважливіших документів при фіксуванні правопорушення є протокол. Процесуальні вимоги до змісту протоколу про адміністративні правопорушення визначено в Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції, затвердженій наказом МВС від 06.11.2015 № 1376.

У протоколі про адміністративне правопорушення зазначається наступне: дата і місце його складення, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності (у разі її виявлення); місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; інші відомості, необхідні для вирішення справи. У фабулі складу адміністративного правопорушення необхідно вказати: дату, час, місце вчинення адміністративного правопорушення, прізвище, ім'я по батькові особи, яка його вчинила, особи, відносно якої воно вчинено, суть протиправного діяння, обставини, що пом'якшують (стаття 34 КУпАП) чи обтяжують (стаття 35) відповідальність за адміністративне правопорушення⁶.

Суть протиправного діяння повинна точно відповідати ознакам складу адміністративного правопорушення, зазначеним у статті 173-7 КУпАП, тобто необхідно вказати не сам факт вчинення сексуального домагання, а описати об'єктивну сторону (сукупність ознак, які характеризують зовнішній прояв зазначеного адміністративного правопорушення).

2. Аналіз практики судових рішень, щодо притягнення осіб за статтею 173-7 КУпАП – сексуальне домагання

Проаналізуємо практику судових рішень, щодо притягнення осіб за статтею 173-7 КУпАП – сексуальне домагання.

⁶ Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС від 06.11.2015 № 1376 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>

На сьогодні (травень 2025 року) у Єдиному реєстрі судових рішень знаходиться 17 рішень суду – постанов, з яких 11 – набрали законної сили. Всі випадки сексуальних домагань вчинялися особами чоловічої статті.

Серед всіх рішень суду лише одне провадження передбаченого ч. 1 ст. 173-7 КУпАП закрито у зв'язку з відсутністю складу правопорушення у діях особи на яку було складено протокол⁷ та ще одна справа закрита, через те що в діях правопорушника можуть бути наявні ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст. 156 КК України, та направлені для вирішення питання про проведення досудового розслідування (внесення відомостей до ЄРДР та проведення досудового розслідування у порядку, встановленому КПК України)⁸.

Так, до Солом'янського районного суду міста Києва надійшов протокол про адміністративне правопорушення серії ВАД, № 628395, від 17.04.2025 року відносно ОСОБА_1, згідно з яким останній з 22.03.2025 року по 24.03.2025 року на території Латвії у м. Сігулда вчинив сексуальне домагання за допомогою засобів електронної комунікації до неповнолітньої ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_2, а саме: надсилав повідомлення приватного характеру в додатку Telegram (сексуального характеру проти бажання неповнолітньої ОСОБА_2), чим вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 173-7 КУпАП. Вивчивши зібрані у справі матеріали, суддя дійшов висновку, що в діях ОСОБА_1 можуть бути наявні ознаки кримінального правопорушення, передбаченого ст.156 КК України, у зв'язку з чим вважає за необхідне справу про адміністративне правопорушення закрити та передати до Солом'янського УП ГУ НП у м.Києві для вирішення питання про проведення досудового розслідування (внесення відомостей до ЄРДР та проведення досудового розслідування у порядку, встановленому КПК України) та копію даної постанови направити до Солом'янської окружної прокуратури м. Києва для контролю за виконанням даної постанови. Керуючись стст. 173-7, 253, 284 КУпАП, суд, постановив закрити провадження у справі про притягнення до адміністративної відповідальності ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, за фактом вчинення адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-7 КУпАП. Передати матеріали справи 760/11806/25 (провадження № 3/760/4158/25) відносно ОСОБА_1, ІНФОРМАЦІЯ_1, до Солом'янського УП ГУ НП

⁷ Постанова Ковпаківського районного суду м. Суми від 09 січня 2025 року Номер судового провадження: 3/592/221/25 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124300154>.

⁸ Постанова Солом'янського районного суду м. Києва від 05.05.2025 Справа № 760/11806/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127133884>

у м.Києві для вирішення питання про проведення досудового розслідування (внесення відомостей до ЄРДР та проведення досудового розслідування у порядку, встановленому КПК України) та копію даної постанови направити до Солом'янської окружної прокуратури м. Києва для контролю за виконанням даної постанови. Постанова оскарженню не підлягає⁹.

Є кілька рішень коли дорослі вчиняли сексуальні домагання до неповнолітніх, проте ознак кримінального правопорушення виявлено було, тому осіб притягнуто до адміністративної відповідальності. Прикладом цього є рішення Валківського районного суду Харківської області¹⁰ в якому зазначено, що 16 березня 2025 року близько 17 год 00 хв ОСОБА_1, перебуваючи у стані алкогольного сп'яніння, у громадському місці по вул. Центральній у с. Новий Мерчик Богодухівського району Харківської області, поблизу дитячого майданчика, образливо чіплявся до ОСОБА_2, вчинив дії сексуального домагання, а саме торкався до статевих органів, чим вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 173-7КУпАП (сексуальне домагання). Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, ОСОБА_1, у судове засідання не з'явився. Подав заяву, у якій вину, у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-7 КУпАП, визнав, щиро розкався. Просить проводити розгляд справи без його участі. Вина ОСОБА_1 у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-7КУпАП, підтверджується наявними в матеріалах справи доказами в їх сукупності, а саме: 1) змістом протоколу про адміністративне правопорушення серії ВАВ № 032518 від 21 березня 2025 року, який складено стосовно ОСОБА_1 за ч. 1 ст.173-7КУпАП та підписаний останнім, у якому також він зазначив, що погоджується з адміністративним правопорушенням; 2) рапортом помічника чергового відділення поліції № 1 Богодухівського РВП ГУНП в Харківській області від 16 березня 2025 року, згідно якого 16 березня 2025 року о 18 год 01 хв за адресою: АДРЕСА_2 , син ОСОБА_2 повернувся з магазину та через годину розповів, що місцевий мешканець ОСОБА_3 спочатку розмовляв з хлопцем, а потім почав торкатись статевого органу. Дана заява зареєстрована 16 березня 2025 року за № 1840; 3) протоколом прийняття заяви про вчинене правопорушення від 16 березня 2025 року, у якій ОСОБА_4 просить прийняти міри до Індика Володимира, який 16 березня 2025 року

⁹ Постанова Солом'янського районного суду м. Києва від 05.05.2025 Справа № 760/11806/25 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127133884>

¹⁰ Постанова Валківського районного суду Харківської області 08 квітня 2025 року № 3/615/183/25 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431857>

вчинив розпусні дії щодо її сина ОСОБА_2; 4) письмовими поясненнями ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_2, у яких він вказав, що 16 березня 2025 року він вийшов на вулицю приблизно о 15 год 00 хв та пішов до магазину за адресою: АДРЕСА_1, після чого пішов на дитячий майданчик. До нього підійшов місцевий мешканець та почав з ним розмову на непристойну тему, почав торкатись його та його статевих органів, після чого попросив його десь піти; 5) письмовими поясненнями ОСОБА_4, у яких вона зазначила, що 16 березня 2025 року додому повернувся її син ОСОБА_2 та розповів, що ОСОБА_3 поведив себе розпусно, торкався статевих органів її сина та заводив розмову на непристойну тему; 6) письмовими поясненнями ОСОБА_1, у яких він вказав, що 16 березня 2025 року приблизно о 17 год 00 хв у с. Новий Мерчик по вул. Центральній він зайшов на дитячий майданчик, де побачив неповнолітнього ОСОБА_2 та підійшов до нього і почав розмову. У ході розмови він своєю правою рукою доторкнувся до стегна лівої ноги ОСОБА_5, після чого останній закрився рюкзаком. Після чого він попросив ОСОБА_5 нікому не розповідати про дану подію; 7) листом відділення поліції № 1 Богодухівського РВП ГУНП в Харківській області від 17 березня 2025 року про відсутність підстав для внесення відомостей до ЄРДР за заявою № 1840 від 16 березня 2025 року. Суддя постановив ОСОБА_1 визнати винним у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 173-7 КУпАП, та накласти на нього адміністративне стягнення у виді штрафу¹¹.

В ЄРСР також є 1 рішення в якому притягнуто неповнолітню особу. Так, 04.01.2025, близько 21:00 год. в АДРЕСА_3, на сходовій клітці, гр. ОСОБА_1 здійснював сексуальні домагання проти волі малолітньої ОСОБА_2, ІНФОРМАЦІЯ_2, а саме: поцілував її, після чого притис до стіни та здійснював принизливі дії сексуального характеру та робив непристойні пропозиції з сексуального характеру. Своїми діями ОСОБА_1 вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 173-7 КУпАП. Суд, дослідивши матеріали справи, враховуючи, що ОСОБА_1 на дату вчинення правопорушення не досяг 18 річного віку, вважає за доцільне застосувати до ОСОБА_1 захід впливу у виді попередження¹².

¹¹ Постанова Валківського районного суду Харківської області 08 квітня 2025 року № 3/615/183/25 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431857>

¹² Постанова Вінницького міського суду № 127/1372/252 від 8 січня 2025 р. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124762527>

ВИСНОВКИ

Проблема сексуальних домагань є глобальним викликом, який має глибокі соціальні, психологічні та правові наслідки. Незважаючи на те, що домагання часто залишаються латентними через страх осуду або недовіру до правоохоронної системи, їх розповсюдження в публічних місцях та на робочих місцях залишається значним.

Важливим кроком у боротьбі з цим явищем стало прийняття Україною законодавчих змін у рамках ратифікації Стамбульської конвенції, що закріплює механізми реагування, захисту та збирання доказів.

Ефективне розслідування та притягнення винних до відповідальності потребує дотримання ключових принципів – негайності, конфіденційності та неупередженості. Сексуальні домагання можуть бути задокументовані через різноманітні форми доказів, включаючи пояснення потерпілих, скріншоти повідомлень, аудіозаписи, медичні довідки та покази свідків. Судова практика підтверджує важливість ретельного збору доказів, адже лише об'єктивний розгляд справи може гарантувати справедливе рішення.

Важливо розуміти, що сексуальні домагання тісно пов'язані з суспільними стереотипами та культурними міфами. Вони часто виправдовуються усталеними моделями гендерних відносин та соціального сприйняття ролі жінки в суспільстві. Тому боротьба з цим явищем потребує не лише ефективного законодавства, а й зміни суспільної свідомості та впровадження освітніх заходів, що сприяють подоланню гендерних стереотипів та формуванню культури поваги та рівності.

АНОТАЦІЯ

У розділі розглянуто питання щодо діяльності органів Національної поліції та суду у разі вчинення сексуального домагання (за статтею 173-7 КУпАП) як складової частини безпекового середовища в умовах дії правового режиму воєнного стану. Встановлено, що в результаті приведення норм національного законодавства, у відповідність до положень Конвенції Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цим явищем в Україні були внесені значимі зміни до ряд законів. Охарактеризовано адміністративної відповідальності за сексуальне домагання та насильство за ознакою статті. Визначено, що органи Національної поліції України, на які покладено обов'язки з протидії сексуальному домаганню, відіграють ключову роль у цій сфері, водночас для максимально ефективної роботи, необхідно враховувати певний алгоритм для реагування та фіксування доказів, а також діючу

практику суду. Виокремлено алгоритм дій поліцейських при надходженні повідомлень щодо сексуального домагання. Зазначено, що одним із важливих етапів ефективного реагування на випадки сексуального домагання є збір доказів. Проаналізовані судові рішення щодо притягнення осіб за статтею 173-7 КУпАП – сексуальне домагання. Встановлено, що на сьогодні у Єдиному реєстрі судових рішень знаходиться 17 рішень суду – постанов, з яких 11 – набрали законної сили. Всі випадки сексуальних домагань вчинялися особами чоловічої статі. Декілька рішень суду про притягнення дорослих осіб, які вчиняли сексуальні домагання до неповнолітніх, водночас ознаки кримінального правопорушення відсутні.

ЛІТЕРАТУРА

1. Опитування щодо ставлення громадян до гендерно зумовленого, домашнього насильства та до сексуальних домагань в публічних місцях. (Підготовлено Info Sapiens для UNFPA) URL: https://ukraine.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/rezultaty_opytuvannya_shchodo_stavlennya_gromadyan_do_seksualnyh_domagan.pdf
2. Каріна Пісоцька. Приведення норм національного законодавства у відповідність до положень Стамбульської конвенції: зміни до законодавства, перші судові рішення та проблемні аспекти. *Національні інтереси України*. 2025. № 3(8). С. 748–757 DOI: [https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3\(8\)-748-757](https://doi.org/10.52058/3041-1793-2025-3(8)-748-757)
3. Колпаков В. К., Гордєєв В. В. Докази та доказування в адміністративному судочинстві : монографія. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. 128 с.
4. Oleksandr Yunin, Svitlana Nikolaichuk, Oksana Brusakova, Ivan Kravchenko, Mariia Kolesnikova. Administrative and Legal Status of District Administrative Courts in the Administrative Justice System. *Journal of Legal, Ethical and Regulatory Issues*. Volume 24, Issue 6, 2021.
5. Herasymenko O, Artemov V, Kravtsev O, Yunin O, Fedorchuk Y. AI. Use by Ukrainian Law Enforcement in Combating Crime at Critical Infrastructure Facilities. *Salud, Ciencia y Tecnologia – Serie de Conferencias*. 2025; 4:1318. <https://doi.org/10.56294/sctconf20251318/>
6. К. Захожа, О. Чепік-Трегубенко. Роль практики європейського суду з прав людини у трансформації правової системи України. *Collection of Scientific Papers «SCIENTIA»*, (March 21, 2025; San Francisco, USA), 55–57. Retrieved from <https://previous.scientia.report/index.php/archive/article/view/2534/>
7. Чепік-Трегубенко О. С. Принцип верховенства права: доктрина та судова практика. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету в внутрішніх справах*. 2022. № 3(118). С. 121–127.

8. Постанова Ковпаківського районного суду м. Суми від 09 січня 2025 року Номер судового провадження: 3/592/221/25 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/124300154>

9. Сексуальні домагання на робочому місці – що говорить закон. Інформаційний портал – повага (кампанія проти сексизму). <https://povaha.org.ua/seksualni-domahannya-na-robochomu-mistsi-scho-hovoryt-zakon/>

10. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції: Наказ МВС від 06.11.2015 № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text>

11. Пісоцька К. О. Адміністративна відповідальність за статтею 173-7 КУпАП – сексуальне домагання: аналіз перших судових рішень. 2025/3/18. Всеукраїнська науково-практична конференція: проблемні питання насильства в сім'ї та насильства за ознаками статі в Україні в умовах воєнного стану. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. С. 135–138. <http://dspace.megu.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/5399>

12. Пісоцька К. О. Приведення норм національного законодавства у відповідність до положень стамбульської конвенції: зміни до законодавства, перші судові рішення та проблемні аспекти. *Національні інтереси України*. Випуск № 3(8) 2025. С. 748–758.

13. Постанова Валківського районного суду Харківської області 08 квітня 2025 року № 3/615/183/25. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126431857>

Information about the authors:

Pisotska Karina Oleksandrivna,

Associate Professor of the Department of Administrative Law
and Process

Dnipro State University of Internal Affairs
26, Nauka Avenue, 49005, Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-9108-2640>

Repan Mykola Ivanovych,

Lecturer, Department of Administrative Law and Process

Dnipro State University of Internal Affairs
26, Nauka Avenue, 49005, Dnipro, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0001-9251-0961>